

כהן גדול פרק שני סנהדרין

כא.

עין משפט גד מצוה

א ממ"י פ"ד מהל' מדרין
הל' ק"ד:
מח ב מיי פ"ג מהל'
מלכים הלכה ב סמג לאוין
דכ"ג:
מ"ב ג מיי פ"ג מהל' מלוה
ולו הלכה ב סמג
לאוין קפ"א טו"ע ח"מ פ"י
ט"ו ספ"ג ד'
ג ד מיי פ"ד מהלכות
מלכים הלכה ד ועי'
כ"מ ונתיב ב"פ מהל'
אבות הלכה ד:

מוסף רש"י

והיתה לאהרן ולבניו.
גלות הפנים כתיב וכן
טעל משה כדאמרין סבדי
יומא (ח) ועל מלה אחת
שמתי הוה של עשרת
וארבע או חמש ממעשה
לחס הפנים והם מפרש לה
דלגלה הוה (ע"ז ט). ואחרי
שמיא שם רע. אמה
יול וינכס אלה שחתי
וערבת (ב"מ קס"ו). ור'
שמעון דריש טעמא
דקרא. דטעמא מלי אמר
כחמא לא מחבול נגד
אלמנה. מפני שמהל לרין
לחזור לה עשוה לערב
ומתוך כך שמהל יול וינכס
תמיד אללה שחתי לעשן
וערבת לחזרה. אמה
משיא שם רע בשכמותה
(קדושין סח). מכדי
דקרא. א"כ דלל מפרש
טעמא. כדאוקימנא גבי
חובל (ב"מ קס"ו).
למיטרפסה. גמולה
(פסחים י"ג). ילדים.
מחוריו יול לוד בחילומיו
ולא היו בניו (קדושין ע"ג).
בני יפת תואר. מש
עלקו אשי ישראל
במלחמה דכתיב והאלמה
אל מן ביתך. ומתוך כך היו
והיו משפטי העובדי
טובים (שם). וכו"ז לקטו
(שם). ומגדלי בלוריות.
מחמורי ערפס (קדושין ע"ג)
משפטי הערפס כדי
שיראו בעלי אומה ויפחדו
מין (לקטו ע"ג). כי לא
ימנעו ממך. שמונת
אלי לך. נפי שמתעבה פי
אמי כשאהב לבית יפת
תואר עסקה דוד במלחמה.
ומי שיש לו בת או בן מן
שמהל אינו נלל דבר
(שמואל ב' י"ג). באותה
שעה. מעשה אמנו וממר
(ע"ז ל"ז).

רבינו חננאל

וימשחוהו לנגיד ולצדוק
הכהן מקיש נגיד לכהן
וכתיב ככהן לאהרן
ולבניו מחצה לאהרן
ומחצה לבניו כך מחצה
למלך ומחצה לעם: מתני'
לא ירבה לו נשים אלא
י"ח כו' למימרא דר'
יהודה דריש טעמא דקרא
הואה רלכות משום חשש
מסירות. ורבי שמעון אסר
אפי' אינן מסירות והא
בסוף פרק המקבל שדה
מחבריו איכא שמענא
הוה ושינוי בעלמא ר'
יהודה לא דריש טעמא
דקרא ושאינה הכא דמפרש
כו'. י"ח מנא לן ויולדו
לדוד בניו בחברון ויהי
בכורו אמנו לחיננים
היוצאליה ומשנהו כלבא לאביגיל אשת נבל הכרמלי והשלישי
אדוניה בן חגית והחמישי שפטיה בן אביטל והששי יתרעם לעגלה הרי שש וכתביב
ואם מעט ואוספייה לך
כהנה וכהנה כלומר הרי שש
ולמיכל בת שאול לא היה לה ולד
עוד יום מותה. ואסיקנא עד
אורו המעשה שבחיותו
באחד הקדים (ירושלמי הלכה ד)
והוה ארכיסטס הוה לו בניו
מאותו המעשה מתו לה. ולא
היה לה ולד עד יום מותה
דמפרש בירושלמי (בפירוקן
הלכה ד) שעל זה הדבר נעשה.
פי' מטורפסה חלק חוקק
כלומר להם דינא: א"כ
רב ארבע מאות ילדים היו לו
לדוד וכולם בני יפת תואר
ובולן מגדלי בלוריות היו כו'.
פי' בלורית ציצית של שער
(ובביתו דואבה): אמר רב
תמר כי יפת תואר היה
שנאמר ועתה דבר נא אל
המלך כי לא ימנעני ממך.
ואי הוה בת נשואין אחתיה
מי שראי ליה אלא מלמד
בהיה. בעליה דוד ביותה וילדה
(באשכולו תמר). ואח"כ
נתיירה. וק"ל כי בתו
היא מן הכנרת אינה בתו.
ויורבא איש חכם מאד. אמר
רב חכם ברישעה: דרש רבא
ויצא לך שם בגוים כיופין
שלא היו שיער לבנות
ישראל לא בבית השחי
ולא בבית העררה. שכב על
משכבך והתחל וגו' ותקח
את המשרת ותצק לפניו
מלמד ששמה לו מיני טיגון
ורשאה אמנו הבלולות הנוצרות
כך אירע להן לבנות
הירושלמי והן מפרחות
פרצות על אחת כח
של

דאי ס"ד בת נישואין הואי אחתיה מי הוה שרייה ליה. מכלן קשה
לכ"ה ספירש צ"ק דקדושין (דף כג). והבאמה אל מוך ביתך
מלמד שלא ילחנה במלחמה פי' שלא יצא עליה במלחמה ומשמע
מתוך פי' הקונטרס דאפילו ציאה ראשונה אסורה במלחמה עד לאחר
כל המעשים כולן וא"כ לא צל דוד
על מעכה רק לאחר שנתגיירה וא"כ
צת נישואין היא והיכי שריא תמר
לאמנון אחתיה היא ועוד דהא אמרין
(ע"ז דף כ"א): דלא דברה תורה אלא
כנגד ע"כ הוה רע משמע שזמלחמה
ציאה ראשונה הואי לכך פירש ר"ת
התם שלא ילחנה במלחמה לצל עליה
ציאה שניה ומתוקם בירושלמי צין
רצ ושמואל מן הפי' דרצ אמר אינה
מותרת במלחמה אלא ציאה ראשונה
ושמואל אמר קף לא ציאה ראשונה
ולא ציאה שניה וזה הפי' הירושלמי
מרתי מילין אמון אמרין משמיה דרצ
וליתא הכא אמון אמרין משמיה דרצ
אסור לצל עליה ציאה שניה ואני
אומר לא ציאה ראשונה ולא ציאה
שניה וא"כ קשיא לשמואל הך דהכא
דפרישית על כן נראה לנימנר דתמר
לא היתה צת דוד שאלמה כבר היתה
מעוברת כשצאת למלחמה והא
דכתיב (שמואל ב' ג') כי כן תלכסנה
צנות המלכים מעילים מתוך שגדלה
בתיקו של דוד קרי לה צת מלך:
סוקים

דקרא ורבי שמעון דריש טעמא דקרא בעלמא רבי יהודה לא דריש טעמא
דקרא ושאני הכא דמפרש טעמא דקרא מה טעם לא ירבה לו נשים משום
דלא יסור לבבו ור' שמעון אמר לך מכדי בעלמא דרשינן טעמא דקרא א"כ
לכתוב קרא לא ירבה לו נשים ולישתוק ואנא אמינא מה טעם לא ירבה *משום
דלא יסור לא יסור למה לי אפילו אחת ומסירה את לבו הרי זו לא ישאנה אלא
מה אני מקיים לא ירבה דאפילו כאביגיל הני שמונה עשרה מגולן דכתיב *ויולדו
אבשלום בן מעכה והרביעי אדוניה בן חגית והחמישי שפטיה בן אביטל והששי יתרעם לעגלה אשת דוד אלה
ילדו לדוד בחברון וקאמר ליה נביא *אם מעט ואוספייה לך כהנה וכהנה שית וכהנה שית דהוה להו
תמני סרי מתקיף לה רבינא אימא כהנה תרתי סרי וכהנה עשרין וארבע תניא נמי הכי לא ירבה לו נשים יותר
מעשרים וארבע *למאן דדריש וי"ו ארבעים ושמונה הוה תניא נמי הכי לא ירבה לו נשים יותר מארבעים
ושמונה ותנא דידן מאי טעמיה אמר רב כהנא מקיש כהנה בתרא לכהנה קמא מה כהנה שית אף כהנה
בתרא שית והא הואי מיכל אמר רב עגלה זו מיכל ולמה נקרא שמה עגלה שחביבה עליו בעגלה וכן הוא
אומר *לולי חרשתם בעגלתי וגו' ומי הוה למיכל בני והכתיב *ולמיכל בת שאול לא היה לה ולד עד יום מותה
אמר רב חסדא עד יום מותה לא היה לה ביום מותה היה לה מכדי בניו היכא קא חשיב להו בחברון
ואילו מעשה דמיכל בירושלים הוה דכתיב *ומיכל בת שאול נשקפה בעד החלון ותרא את המלך דוד מפוז
ומכרכר לפני ה' ותבו ואמר רב יהודה ואיתימא רב יוסף שקלתה מיכל *למיטרפסה אלא אימא עד אותו
מעשה היה לה מכאן ואילך לא היה לה והכתיב *ויקה דוד עוד פלגשים ונשים בירושלים למלויי שמונה עשר
מאי נשים ומאי פלגשים אמר רב יהודה אמר רב *נשים בכתובה ובקידושין פלגשים בלא כתובה ובלא קידושין
אמר רב יהודה אמר רב *ארבע מאות ילדים היו לו לדוד וכולן בני יפת תואר היו ומגדלי בלוריות היו וכולן
יושבין בקרונות של זהב ומהלכין בראשי גייסות היו והם היו בעלי אגרופין של בית דוד ואמר רב יהודה אמר
רב תמר בת יפת תואר היתה שנאמר *ועתה דבר נא *על המלך כי לא ימנעני ממך ואי ס"ד בת נישואין
הואי אחתיה מי הוה שריא ליה אלא שמע מינה בת יפת תואר היתה *ולאמנון רע ושמו יונדב בן שמעה אחי
דוד *והיה איש חכם וגו' אמר רב יהודה אמר רב איש חכם לרשעה *ויאמר מדוע אתה ככה דל בן המלך
ויאמר לו יונדב שכב על משכבך והתחל וגו' עד ועשתה לעיני את הבריה *ותקח המשרת ותצוק לפניו אמר
רב יהודה אמר רב שעשתה לו מיני טיגון *וישנאה אמנון שנאה גדולה מאוד מ"ט אמר ר' יצחק נימא נקשרה לו
ועשאתו כרות שפכה וכי נקשרה לו אידי מאי עבדה אלא אימא קשרה לו נימא ועשאתו כרות שפכה איני אית
דרש רבא מאי דכתיב *ויצא לך שם בגוים כיופין שאין להן לבנות ישראל לא שער בית השחי ולא בית
העררה שאני תמר דבת יפת תואר הואי *ותקח תמר אפר על ראשה *ואת כתונת הפסים אשר עליה קרעה תנא
משמיה דר' יהושע בן קרחא גדר גדול גדרה תמר באותה שעה אמרו לבנות מלכים כך לבנות הדיוטות על
אחת כמה וכמה אם לצנועות כך לפרוצות על אחת כמה וכמה *אמר רב יהודה אמר רב באותה שעה גזרו

על
היוצאליה ומשנהו כלבא לאביגיל אשת נבל הכרמלי והשלישי
אדוניה בן חגית והחמישי שפטיה בן אביטל והששי יתרעם לעגלה הרי שש וכתביב
ואם מעט ואוספייה לך
כהנה וכהנה כלומר הרי שש
ולמיכל בת שאול לא היה לה ולד
עוד יום מותה. ואסיקנא עד
אורו המעשה שבחיותו
באחד הקדים (ירושלמי הלכה ד)
והוה ארכיסטס הוה לו בניו
מאותו המעשה מתו לה. ולא
היה לה ולד עד יום מותה
דמפרש בירושלמי (בפירוקן
הלכה ד) שעל זה הדבר נעשה.
פי' מטורפסה חלק חוקק
כלומר להם דינא: א"כ
רב ארבע מאות ילדים היו לו
לדוד וכולם בני יפת תואר
ובולן מגדלי בלוריות היו כו'.
פי' בלורית ציצית של שער
(ובביתו דואבה): אמר רב
תמר כי יפת תואר היה
שנאמר ועתה דבר נא אל
המלך כי לא ימנעני ממך.
ואי הוה בת נשואין אחתיה
מי שראי ליה אלא מלמד
בהיה. בעליה דוד ביותה וילדה
(באשכולו תמר). ואח"כ
נתיירה. וק"ל כי בתו
היא מן הכנרת אינה בתו.
ויורבא איש חכם מאד. אמר
רב חכם ברישעה: דרש רבא
ויצא לך שם בגוים כיופין
שלא היו שיער לבנות
ישראל לא בבית השחי
ולא בבית העררה. שכב על
משכבך והתחל וגו' ותקח
את המשרת ותצק לפניו
מלמד ששמה לו מיני טיגון
ורשאה אמנו הבלולות הנוצרות
כך אירע להן לבנות
הירושלמי והן מפרחות
פרצות על אחת כח
של

וימשחוהו א"כ. בשלמה כתיב: והיטה לאהרן ולבניו. צלחם הפנים
כתיב: מתני' שמנה עשרה. לקמן נפקא לן: גמ' עשרה
ממשנין אופה. לפי שאינה זריכה לאותו כסות להחזירו לה צלילה:
משיאה שם רע. שחכנס לציתך שחריט וערצית: למאן דדיש וי"ו.
ר"ע צד' מיתות צ"ד (לקמן דף נ"א):
ישמעאל אחי צת וצת אחי דורש:
הרשעם בעגלתי. ששמון קרי להו
לאשתו כשהגידה להם חדות: ואמר
רצ עקלה מילן מטורפסה. זה היה
פרעון שטאתה מה שנתצת צלדו לא
היה לה ולד. אלמ"ט מההוא מעשה
ואילך לא הוה לה אצל מקמי הכי
ארכא לנימנר דהוה לה: והא כתיב
ויקה דוד עוד. אלמ"ט טובא הוה ליה
נשים: **יפת תואר.** הנשצית במלחמה
דכתיב (דברים כ"ב) ורלית צצציה:
סמ"א אחות אצלום צת יפת תואר
היתה קודם שנתגיירה צלצ שלס
מעכה אמו ילדה לו לדוד את תמר
והיתה אללו צבורת יפת תואר: **ועסה
דבר נא וגו'.** תמר מנסכי ליה עכה
לאמנון: **מי הוה שרייה ליה אלא
שמע מינה.** עדיין לא נתגיירה אמו
כשילדה ותמן ולא שפחה וכותית
משכרל און לו קודם צת צמסכת
יצמות (דף כ"ג) מי שיש לו בן מ"מ
וכו': **והסחל.** עשה עמך כחולה:
דכתיב. **מאלל טיגון פריי"ט:** שלא
היה להם לבנות ישראל. קודם ששמואל
וגצחו צנות ליון (שפי"א): **לא שער
צית הפסי.** תחת אילני זרועותיהן:
גדרה סמך. דלמעשה חזקתה ונהגה
עמנה צביון שאלו שער נשים ק"ו
צעמנן מה צנות מלכים אירע קלקול
זה צהדיקות על אחת כמה וכמה:
ע"ל

תורה אור השלם
1. ויאבדו וישתו לפני ה'
ביום ההוא בשמחה
גדולה ומליכו שנית
לשלמה בן דוד ומישרו
לך לנגיד וקדוק
לכהן:
דברי הימים א כט כב
2. ויהיה לה אהרן ולבניו
ואבקהו במקום קדש פי
קדש קדוש הוא לו
מאשי ה' יתקם עמו:
ויקרא טו
3. ולא ירבה לו נשים
ולא יסור לבבו וירבה
והקב לא ירבה לו מאד:
דברים יז
4. לא תשה משפט גר
יתום ולא תחבל בגד
אלמנה: דברים כד ז'
5. ותולדו לך בני
בחברון ויהי בכורו אמנון
לאחינעם ויהיו עמאל:
ומשנהו פלאב לאביגיל
אשת נבל הכרמלי
והשלישי אבשלום בן
מעכה בת תלמי מלך
גשור: והרביעי אדוניה בן
חגית והחמישי שפטיה
בן אביטל: והששי
יתרעם לעגלה אשת
דוד אלה יולדו יחד
בחברון:
שמואל ב' ג ב-ה
6. ואתנה לך את בית
אדניך ואת נתי אדניך
בדוהך ואתנה לך את
בית ישראל ויהיה ואם
מעט ואספה לך ביהמה
והקהנא: שמואל ב' ח
7. ויאמר לו אנשי העיר
ביום השביעי בטרם יבא
החרסה מה מותק מדבש
ומה עז מארי ואמר
להם לולא מתרשם
בעגלתי לא מתרשם
חידתי: שופטים יד
8. ולמיכל בת שאול לא
היה לה ילד עד יום
מותה: שמואל ב' כ
9. ויהי ארון ה' בא יער
בלקה: שמואל ב' כ טו
10. ויהי קדש עור פלגשים ונשים מירושלים אחרי באו מחברון ויקלדו עור לך לך בניו וקנות:
שמואל ב' ד יג 11. ואני אנה אוליק את חרפתי ואתה תהיה פאחד הנבלים בישראל ועתה דבר נא אל המלך פי לא
ימנעני ממך: שמואל ב' ד יג 12. ולאמנון רע ושמו יונדב בן שמעה אחי דוד יונדב איש חכם מאד: שמואל ב' ד יג
13. ויאמר לו מדוע אתה ככה דל בן המלך בבקר בבקר הלוא תגיד לי ויאמר לו אמנון את תמר אחות אבשלם אחי
אני אהבו: ויאמר לו יונדב שכב על משכבך והתחל ויבא אביך לראותך ואמרתי אליך תבא נא תמר אחותי ותברני
לחם ועתה לעיני את הבריה למען אשר אראה ואבילתי מקד: שמואל ב' ד יג-ה 14. ותקח את המשרת ותצק
לפניו וקמא לאבול ויאמר הוציאו כל איש מעלי וצאו כל איש מעלי: שמואל ב' ד ט 15. וישנאה אמנון
שנאה גדולה והשנאה אשר שנאה מאתה אשר אהבה ויאמר לה אמנון קומי לכי: שמואל ב' ד יג ט
16. ויצא לך שם בגוים כיופין פי ליל הוא בחרור אשר שחתי עליך נאמ אדני אלהים: ויחזק טו ד יז 17. ותקח
תמר אפר על ראשה וכתבת הפסים אשר עליה קרעה ותשם קדה על ראשה ותלך הדרך וקעקה: שמואל ב' ד יט

א) צ"ב קמג. ע"ז יוד:
[יומא י"ז:] ג) ועי' משפחות
פסחים פג. ד"ה ר"ש
וקנו: ד"ה ומוחם ומו'
זכמה סג. ד"ה המזמז
ועשוריון מת. ד"ה ר'
יהודה ומו' מרוק כד.
ד"ה ענתא:] א) צ"ב קטו,
ד) ועי' צ"ב קטו. ורין
ישו צ"ב קמ"ז. ה) [קדושין
ס"ז ועי' ו] ו' ולמלך דרש
כ"ל. ר"ל. ו) ועי' ע"מ
על הליון בפסחי ט.
שם ערוך:] ח) לקמן ט.
קדושין ע"ז: ט) צ"ל א.
ו) [ע"ז ויודק:] ז) צ"ל
וכמנן:] ז) [ע"ז ו:]
ס) אלא רש"י:

גליון הש"ס

גמ' משום דלא יסור. עין
מ"ט בגליון ציומא דף ע"ג
ע"כ:

הגהות הב"ח

א) גמ' ולדוק לכהן
מקס ענד:

לעוי רש"י

פריי"ט [פריי"ט]. סגוין.

תורה אור השלם

1. ויאבדו וישתו לפני ה'
ביום ההוא בשמחה
גדולה ומליכו שנית
לשלמה בן דוד ומישרו
לך לנגיד וקדוק
לכהן:
דברי הימים א כט כב
2. ויהיה לה אהרן ולבניו
ואבקהו במקום קדש פי
קדש קדוש הוא לו
מאשי ה' יתקם עמו:
ויקרא טו
3. ולא ירבה לו נשים
ולא יסור לבבו וירבה
והקב לא ירבה לו מאד:
דברים יז
4. לא תשה משפט גר
יתום ולא תחבל בגד
אלמנה: דברים כד ז'
5. ותולדו לך בני
בחברון ויהי בכורו אמנון
לאחינעם ויהיו עמאל:
ומשנהו פלאב לאביגיל
אשת נבל הכרמלי
והשלישי אבשלום בן
מעכה בת תלמי מלך
גשור: והרביעי אדוניה בן
חגית והחמישי שפטיה
בן אביטל: והששי
יתרעם לעגלה אשת
דוד אלה יולדו יחד
בחברון:
שמואל ב' ג ב-ה
6. ואתנה לך את בית
אדניך ואת נתי אדניך
בדוהך ואתנה לך את
בית ישראל ויהיה ואם
מעט ואספה לך ביהמה
והקהנא: שמואל ב' ח
7. ויאמר לו אנשי העיר
ביום השביעי בטרם יבא
החרסה מה מותק מדבש
ומה עז מארי ואמר
להם לולא מתרשם
בעגלתי לא מתרשם
חידתי: שופטים יד
8. ולמיכל בת שאול לא
היה לה ילד עד יום
מותה: שמואל ב' כ
9. ויהי ארון ה' בא יער
בלקה: שמואל ב' כ טו
10. ויהי קדש עור פלגשים ונשים מירושלים אחרי באו מחברון ויקלדו עור לך לך בניו וקנות:
שמואל ב' ד יג 11. ואני אנה אוליק את חרפתי ואתה תהיה פאחד הנבלים בישראל ועתה דבר נא אל המלך פי לא
ימנעני ממך: שמואל ב' ד יג 12. ולאמנון רע ושמו יונדב בן שמעה אחי דוד יונדב איש חכם מאד: שמואל ב' ד יג
13. ויאמר לו מדוע אתה ככה דל בן המלך בבקר בבקר הלוא תגיד לי ויאמר לו אמנון את תמר אחות אבשלם אחי
אני אהבו: ויאמר לו יונדב שכב על משכבך והתחל ויבא אביך לראותך ואמרתי אליך תבא נא תמר אחותי ותברני
לחם ועתה לעיני את הבריה למען אשר אראה ואבילתי מקד: שמואל ב' ד יג-ה 14. ותקח את המשרת ותצק
לפניו וקמא לאבול ויאמר הוציאו כל איש מעלי וצאו כל איש מעלי: שמואל ב' ד ט 15. וישנאה אמנון
שנאה גדולה והשנאה אשר שנאה מאתה אשר אהבה ויאמר לה אמנון קומי לכי: שמואל ב' ד יג ט
16. ויצא לך שם בגוים כיופין פי ליל הוא בחרור אשר שחתי עליך נאמ אדני אלהים: ויחזק טו ד יז 17. ותקח
תמר אפר על ראשה וכתבת הפסים אשר עליה קרעה ותשם קדה על ראשה ותלך הדרך וקעקה: שמואל ב' ד יט